У пошані до піонерів - лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 98. ВІВТОРОК, 2-го ЧЕРВНЯ 1970 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 2, 1970 No. 98. VOL. LXXVII.

Для потерпілих в Югославії відправлено ще 222 скрині одягів

Джерзі Сіті. — З централього збіркового і висилкового осередку ЗУАДК інформують, що в суботу, 23 травня, відправлено з цього осередку дальших 222 скрині одягів і взуття для потерпілих від землетрусу українців в Югославії. Ці скрині доставлено до порту трьома вантажними автомобілями, що їх знову безкоштовно — завдяки заходам п. Кохановського — поставила до розпорядження фірма „Портной". Увесь вантаж відчалив до Югославії на югославському кораблі „Кастав". Це була остання висилка допомоги одягами і взуттям для потерпілих українців в Югославії. Директор осередку п. Марійн Коць, який керував і виконував цю збірку і висилку акцію, заповів, що він проголосить повний і подрібний звіт з цієї допомогової акції, одної з найбільших і найуспішніших в історії українців у Новому Світі.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 1 червня 1970

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ПРОМОВЛЯВ ДО 88,000 осіб в Ноксвіллі, Теннессі, де веде хрестоносний похід євангелізаційний провідник Віллі Грегем, що є приятелем Президента. Президент сказав, що він знає, що не все добре в Америці, але він знає і те, що „це країна, в якій молода людина повинна знати те, що за допомогою мирних засобів можна змінити те все, що більшості видається недобрим". Кілька сот демонстрантів проти війни у В'єтнамі старалися перервати промову Ніксона, але їм це не вдалося, а десятки тисяч присутніх вітали Президента овацією, і він закінчив промову про змагання до стабільності у світі і в ЗСА.

В АРГЕНТИНІ ПЕРОНІСТИ СХОПИЛИ АРАМБУРУ. Генерал-поручник Арамбуру був тимчасовим президентом Аргентини в роках 1955-1958 після того, як скинено диктатора Перона. Прихильники диктатора генерала Перона повідомили теперішній аргентинський уряд президента Хуана Карльоса Онганію про те, що вони викрали колишнього президента Арамбуру і будуть його судити за його участь в екзекуції 27-ох пероністських провідників, які в 1956-му році старалися прийти знову до влади. Зазва цих пероністів називається „Перон мусить вернутися", в ній зветься генерала Арамбуру зрадником, якого теперішній президент Онганія хоче поставити на чолі країни, щоб „обдурювати націю фальшивою демократією".

З БІЛОГО ДОМУ ПОВІДОМИЛИ, що всі гострі слова в промовах віце - президента Егню є його власного авторства, які він сам вкладає до промов, написаних його співробітниками. Він вживає гострих слів на адресу противників республіканського уряду, як, наприклад, відома його фраза „неплідний корпус зухвалих снобів", щоб цією гостротою звернути увагу на зміст його промови. В червні Егню має виголосити сім промов. Від лютого він не мав постійного співробітника, який писав би йому промови. Головна ціль промов віце - президента — обороняти „філософію Уряду президента Ніксона". Зближаються вибори, і віце - президент буде ще активнішим.

ВНАСЛІДОК СТРАЙКІВ в перших чотирьох місяцях ц. р. витрачено майже 12 мільйонів днів праці, що становить дві десяті одного відсотка днів праці в цілих ЗСА. В перших чотирьох місяцях ц. р. було 1,700 страйків, число страйкуючих робітників становило 952,000, трохи більше як в 1969 році (909,000) і набагато менше, як в 1968 році, коли число страйкуючих становило 1,200,000.

У СВІТІ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ВІЛЛІЯМ РОДЖЕРС ВІДВІДАВ в поворотній дорозі з конференції НАТО в Римі — столиці Еспанії Мадрид і Португалії Лісбону та конферував з тамошніми державними чинниками про продовження договорів про американські морсько - летунські бази в Еспанії й Португалії. Переговори з Еспанією продовжуються дипломатичним шляхом, а з Португалією підписано вже новий договір.

ПРЕЗИДЕНТ ІНДОНЕЗІЇ СУГАРТО МАВ другу 70-хвилинну нараду з през. Ніксоном у Білому Домі. Сугарто відвідав в Ню Йорку ген. секретаря ОН У Танта й виголосив промову на форумі Азійського Товариства, де поручав американським фінансистам і промисловцям інвестувати капітал в Індонезії.

ПАПА ПАВЛО VI ЗАПОВІВ, що в листопаді ц. р. поїде до Філіпін і Австралії, де — в Манілі й Сиднеї — головуватиме на Синодах тамошніх єпископів.

СОВЄТИ ЗАЛИШАТЬ АМЕРИЦІ Місяць та самі будуватимуть рухомі космічні бази, що окружуватимуть Землю — заявив совєтський астронавт Алексєй Єлісєєв на 16-му конгресу Комсомолу в Москві.

АЛЬЖИР І МАРОККО ПОГОДИЛИСЯ на зустрічі їхніх лідерів, президента Хуарі Бумедієна і короля Гассана II, що вони спільно експлуатуватимуть поклади заліза на спірній дотепер території Альжиру, користуючись колись французькими мапами, та спільно будуть старатися, щоб Еспанія евакувала свої посілості в північній Африці.

У ПАРИЖІ ВІДБУЛИСЯ в минулому тижні дводенні заворушення комуністичних студентів із т. зв. „Пролетарської лівиці", що її творять звеличники Мао Тсе-тунга. Арештовано ок. 900 осіб. Президент Жорж Помпіду різко натаврував маоїстів і солідаризувався з міністром внутрішніх справ, що заповів репресії.

НА ЦЕЙЛЬОНІ ПЕРЕМОГЛА у парляментарних виборах коаліція трьох лівих партій, між якими були дві комуністичні партії. Прем'єром стане знову комунофілка Сірімаво Бандаранайке, що її чоловіка прем'єра вбито у вересні 1959 р. Вона стала була після його смерти прем'єром від 1960 до 1965 р.р. Це буде третя у світі жінка-прем'єр: є ще ізраїльський прем'єр Голда Меїр і індійський — Індіра Ганді. Партія останнього прем'єра на Цейльоні Дадлі Сенаяке здобула на всіх 151 парляментарних мандатів всего 17, а три ліві партії — 115.

АЛЕКСАНДРОВІ ДУБЧЕКОВІ ПОГРОЖУЄ, що він втратить своє становище амбасадора ЧССР у Туреччині. Його відкликали „тимчасово" до Праги після того, як прем'єр Любомір Струґаль, русофіл - сталініст, заявив, що всі ті члени дипломатичної служби ЧССР, які протиділи совєтській інвазії в 1968 р., будуть „вичищені".

АРХИМАНДРИТ МАРКО — О. ІВАН ГУНДЯК ВИСВЯЧЕНИЙ В САН ЄПИСКОПА УПЦ В ЗСА

Бавнд Брук, Н. Дж. — Минулої неділі, 31-го травня, ряди Владик Української Православної Церкви в ЗСА поповнив новоintroduced висвячений Єпископ Марко, хиротонія якого відбулася в місцевій Церкві-Пам'ятнику св. Андрія. Став ним довголітній парох церкви св. Димитрія в Картереті, Н. Дж., о. протопресвітер Іван Гундяк, останньо о. архимандрит Марко. Чину хиротонії довершили Владики УПЦеркви Блаженніший Митрополит Іоан Теодорович і Високопреосвященний Архиєпископ Мстислав Скрипник, голова Консисторії, в сослуженні численного духовенства і в присутності багатьох вірних та представників українських установ і організацій. День раніше, в суботу 30-го травня у вечірніх годинах було проведення церкві св. Димитрія в Картереті наречення Впр. о. архимандрита Марка за Архиєрейською Вечірнею, що її очолили Владики Митрополит Іоан та Архиєпископ Мстислав. В неділю був завершені церемонії хиротонії, якими поставлено Владику Марка в сан Єпископа — Вікарія Блаженнішого Владики Митрополита з осідком його єпархії у Вашингтоні, Д. К. Після довершення висвяти та Архиєрейського Богослуження була відправлена в неділю в цій же церкві панахида за спокій душі св. п. Головного Отамана Симона Петлюри.

В цьому самому дні влаштувала українська православна парафія св. Димитрія в залі свого Українського Осередку в Картереті врочистий бенкет на честь новоосвяченого Єпископа Марка, довголітнього душпастиря цієї парафії. Участь у цьому бенкеті взяло понад чотири сотні гостей, в тому велике число вірних з Картерету, вдячних новому Владиці за його довголітню віддану душпастирську працю. Після відспівання американського гимну та інвокації Митрополита Іоана, відкрив цей святочний бенкет парох місцевої церкви о. протоєрей Петро Мелех та передав провід тостмайстрові д-рові Степанові Савчукові. З промовами виступили Владики Іоан Теодорович і Архиєпископ Мстислав Скрипник, після яких склали привіти: конгресмен Едвард Паттон, стейтовий конгресмен Томас Деверін, прокуратор повіту Міделсекс Едвард Долен та майор міста Картерету Майкел Тот. Від українських установ привітали в часі бенкету Владику Марка, підкреслюючи його віддану службу Богові, Церкві та українському народові, адв. Михайло Пізнак — касир Українського Інституту Америки, Йосип Лисогір — головний предсідник УНСоюзу, який вітав Владику також від СКВУ і УККА, Едвард Попіль — головний касир УРСоюзу

(Закінчення на стор. 4-ій)

Американський нарід вшанував пам'ять своїх героїв

Вашингтон. — 30-го травня в суботу в цілій країні відбувалися вшанування пам'яті героїв, які склали своє життя на полі хвали в обороні волі ЗСА і всього світу. У Вашингтоні сенатор Джан Дж. Тавер склав вінок на гробі Невідомого Вояка в імені президента Ніксона, який перебуває у своєму каліфорнійському Білому Домі в Сан Клементе. Президент видав окрему прокламацію з приводу Дня Пам'яті Поляглим, в якій пишеться про те, що замало висловлювати нашу вдячність геройським поляглим воякам за допомогою молитви за них та згадок про них, бо найкращим пам'ятником для них буде створення миру в світі, вільному від нищівних конфліктів, які є нещастям для людської історії. В окремих містах відбувалися військові походи й дефіляди перед пам'ятниками Невідомого Вояка. В цих маніфестаціях взяли участь старші особи. В деяких місцевостях молодь маніфестувала в користь миру та протестувала проти війни у південно-східній Азії.

Помер Терентій Савчук, найкращий воротар професійного гокею

Ню Йорк. — В неділю, 31 травня, після декількох неуспішних операцій, помер Терентій Савчук, 40-річний воротар гокейної дружини „Рейнджерс" з Ню Йорку. Терентій (Террі) Савчук помер внаслідок контузій, що їх спричинила „забава" з другим змагуном гокейної дружини „Рейнджерс" Роном Стюартом, з яким Терентій мешкав впродовж сезону в Іст Лонг Біч, Н.Й., та разом з ним учащав на тренінги та виїзди на змагання.

Терентій Савчук був загально визнаний за найкращого гокейного воротаря в історії Національної Гокейної Ліги. Про нього говорив тренер „Рейнджерсів" і сам колишній воротар Еміль Френсіс, що „Терентій був найкращим воротарем, якого він колинебудь бачив". Савчук здобув впродовж своєї гокейної кар'єри багато чаш і медалів, граючи спершу в дружині „Ред Вінгс" в Дітройті в роках 1950 до 1955, а потім у „Бруїнс" в Бостоні, знову у „Ред Вінгс" в Дітройті, в „Мейпел Ліфс" у Торонті та вкінці в „Рейнджерс" в Ню Йорку. Терентій Савчук, народжений 1929 року у Вінніпеґу, був українського роду та свідомим українцем, тому й називали його товариші гокеїсти — „Юкі". Перебуваючи найдовше в часі своєї кар'єри в Дітройті, він заприязнився там з місцевими українцями та часто відвідував із своїми співзмагунами українські забави та інші імпрези.

Землетрус в Перу спричинив смерть 200 осіб

Ліма, Перу. — 31-го травня по полудні Республіка Перу пережила сильний землетрус, який спричинив смерть коло 200 осіб та великі матеріяльні втрати, яких досі не можна оцінити внаслідок перерваної комунікації. Попередній землетрус в Перу в 1967-му році спричинив смерть 116-ох осіб. Згідно зі скалею Ріхтера сила цього землетрусу становила 7.75. Від землетрусу валилися доми і гинули люди в завалених будівлях. Зірвано зв'язки телефонічні лінії та дороги. Нема світла. Найбільше потерпіло місто Гуарас, 180 миль на північний схід від столиці, де число вбитих становить 140 на всіх 22,000 мешканців. В місцевості Чімбате знищені доми у 70 відсотках. Землетрус чути було в половині цілої країни. Легші струси тривали кілька годин, але головний землетрус тривав кілька мінут до спричинення катастрофи. Уряд вислав гелікоптери на місця катастрофи, щоб вивозити поранених до найближчих шпиталів.

Ніксон конферував з генералами про В'єтнам — промовить до народу

Сан Клементе. — Президент Ніксон викликав до своєї резиденції у Каліфорнії головного командувача американських військ у В'єтнамі генерала Крейтона Абрамса і командувача збройних сил ЗСА в тихоокеанському обширі адмірала Джана МекКена і відбув із ними дво і півгодинну нараду, в якій взяли участь також секретар оборони Мелвін Лерд, його заступник Дейвід Пакард, голова шефів об'єднаних штабів ген. Ерл Вілер, який відходить у стан спочинку, і його наступник адмірал Томас Мурер, як також дорадник Президента у справах безпеки — проф. Генрі Кіссінґер. Ця нарада стосувалася справ В'єтнаму і Камбоджі і названі високі військовики, особливо ген. Крейтон Абрамс, інформували Президента про стан воєнної кампанії однаково у В'єтнамі, як і в Камбоджі. Президент був тими звітами — за ствердженнями заступника його пресового секретаря Джералда Воррена, „дуже підбадьорений". В найближчу середу Президент промовлятиме до народу через радіо-телевізійну сіть. Воррен ствердив, що та промова президента Ніксона матиме інформаційний характер своєрідного звідомлення про стан В'єтнамської війни та не принесе ніяких несподіванок. Під кінець червня Президент знову промовлятиме через радіо-телевізію — звітуючи про висліди збройної інтервенції у Камбоджі. Ніксон заповів був у своїй промові 30 квітня ц. р., що до кінця червня він відкличе з Камбоджі всі американські війська, які вмаршували туди, щоб знищити „безпечне сховища" північнов'єтнамських військ.

У Британії розв'язано парлямент — розпочалась передвиборча кампанія

Лондон. — Королева Єлисавета II, згідно з рішенням соціялістичного уряду Гарольда Вілсона, розв'язала в минулу суботу британський парлямент і розписала парляментарні вибори на 18-го червня ц. р. Негайно всі суперницькі політичні партії — особливо Консервативна і Партія Праці — розпочали гарячу передвиборчу кампанію. Дотеперішній прем'єр Гарольд Вілсон вперше почав наслідувати американських агітаційну методу — близькавичний об'їзд краю із зупинками та зустрічами з людьми, стисканням рук і коротким промовами. Консервативні агітатори ходять від дому до дому. В цій виборчій кампанії вперше в історії Британії грає поважну ролю расова проблема. Припускають, що 1.200.000 кольорових мешканців Британії можуть мати деякий вплив на висліди виборів. Можливо, що д-р Дейвід Пітт з Партії Праці стане першим муринським членом британської палати громад. Коментатори передбачають, що консерватисти і соціялісти здобудуть майже ту саму кількість голосів і мандатів.

ЗСА доставлять Ізраїлеві нові джети — в Єгипті є 20.000 вояків СССР

Вашингтон. — Голова республіканської меншості в Сенаті і тамошній речник Уряду, сен. Ю. Скотт, заявив в радіо-інтерв'ю, що в недалекому часі Уряд продасть Ізраїлеві додаткові джети на довгоречинцевий кредит. Він вказав на головну причину такого рішення Уряду — перебування в Єгипті коло 20.000 вояків та кількохсот летунів, які переводять летунську службу. Сен. Скотт заповів, що разом з демократичним сенатором Волтером Мондейлом він зголосить в Сенаті резолюцію із закликом до Совєтського Союзу, щоб той відкликав свої війська з Єгипту. Від рішення Москви в цій справі у великій мірі залежить дальше становище Америки супроти Ізраїлю. Тим часом на ізраїльсько - арабському фронті ізраїльці потерпіли прикру поразку: в минулу суботу єгипетський піхотний десант на Синайському півострові в двох місцях перевів успішну засідку на ізраїльські стежі. Вояки єгипетські араби знищили два ізраїльські танки і два панцерні вози та вбили всіх ізраїльських вояків, за винятком одного, що його взяли в полон, — у другій засідці знищили один танк і два панцерні вози і знову вбили чи поранили всіх ізраїльських вояків та одного з них взяли в полон. Ізраїльське повідомлення признало, що там згинули в тих двох засідках 15 ізраїльських вояків і 8 було ранених та два дісталися в полон. З свого боку ізраїльські літаки продовжували бомбардувати єгипетські об'єкти вздовж Суеського каналу. — Американський державний секретар Віллям Роджерс, який вернувся до Вашингтону з своєї подорожі до Риму на Раду НАТО, та до Еспанії й Португалії, відбуде в цьому тижні знову нараду з совєтським амбасадором у Вашингтоні Анатолієм Добриніним у справі ізраїльсько-арабського конфлікту.

В СССР арештували фізика Жореса Медвєдєва

Москва. — В атомовому дослідному центрі Обнінську за 62 милі на південний захід від Москви арештовано проф. Жореса Медвєдєва, одного з видатних совєтських учених фізиків, який разом із професором Андреєм Д. Захаровим, також фізиком, вислав був совєтському урядові меморіял з підкресленням потреби більшої свободи для виміни ідей та для контактів совєтських учених із зовнішнім світом. Арештування Медвєдєва західні обсерватори в Москві вважають за доказ, що совєтський уряд рішив почати репресії проти опозиційних інтелектуалів. Медвєдєва будім-то вивезли до закладу для умово хворих — це примітивний спосіб совєтських властей, стосований супроти політичних в'язнів, проти яких Совєти не хочуть переводити судові розправи, які набрали б широкого розголосу.

ПЛАСТОВІ ТАБОРИ В НІМЕЧЧИНІ

Мюнхен. — Крайова Пластова Старшина в Зах. Німеччині повідомляє, що цього року пластове таборування відбудеться в Кенігсдорфі й триватиме від 24 липня до 14 серпня, для юначок і юнаків та для новачок і новаків. Оплата в таборі становить 60 нім. марок, або рівнозначну суму в іншій валюті; для малозаможних дітей будуть знижки і в окремих випадках — повне звільнення від оплати. Батьки мають зголошувати дітей на табори в канцелярії Пластової Старшини в Мюнхені, при 9-2 Дахауер вулиці.

ПРОФ. Д-Р ОЛЕКСАНДЕР ОГЛОБЛИН ОБРАНИЙ НА ПРЕЗИДЕНТА УВАН У ЗСА

Професор д-р Олександер Оглоблин
Президент УВАН у ЗСА

Ню Йорк. — Конференція дійсних членів УВАН у ЗСА обрала на Президента Української Вільної Академії Наук у ЗСА і на голову її Управи на каденцію 1970-1974 видатного українського історика, автора багатьох історичних праць з історії України проф. д-ра Олександра Оглоблина. На заступників президента УВАН у ЗСА обрано професорів Омеляна Пріцака з Гарвардського Університету та Івана Фізера з Рутґерського Університету, на наукового секретаря професора Василя Омельченка. В склад нової Управи увійшли: професори й науковці: Олександер Архимович, Богдан Винар, Всеволод Голубничий, Іван Замша, Володимир Міяковський, Юрій Шевельов, Ігор Шевченко і Микола Зайцев. До Контрольної Комісії УВАН обрані: проф. Наталія Осадча - Яната — голова, проф. Іван Бакало, проф. Ілля Витанович, дир. Йосип Гірняк, ред. Іван Світ і проф. Олег Федишин, як члени. Президент і Управа УВАН у ЗСА були обрані конференцією дійсних членів УВАН у ЗСА, яка відбулася 18 квітня 1970 року з послідуючим голосуванням кореспонденційним шляхом тих дійсних членів, що не були присутні на конференції, — на пропозицію Номінаційної Комісії, в склад якої входили: проф. Іван Бакало, як голова, та дир. Йосип Гірняк, проф. Григорій Костюк, ред. Богдан Кравців і проф. Наталія Осадча - Аната, як члени.

ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ З'ЇЗД АДУК, Д-Р Б. СТЕБЕЛЬСЬКИЙ ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ

Ню Йорк. — У присутності 25 управнених до голосування делегатів із ЗСА і Канади та 40 гостей відбувся у домі Організацій Українського Визвольного Фронту, в днях 30 і 31 травня, Перший З'їзд Асоціяції Діячів Української Культури, АДУК, створеної 5 років тому під час громадського віча в Торонті. До президії були обрані проф. д-р Євген Вертипорох, як голова, та д-р Микола Чировський, Оксана Керч і Л. Полтава. Прийнявши порядок нарад, делегати й гості заслухали багато усних й читаних привітів та вибрали комісії, що їх очолили: Резолюційну — д-р Б. Стебельський, Номінаційну — д-р Н. Процик, Мандатну — д-р В. Савчак. Про діяльність Головної Управи АДУК звітували її голова д-р Михайло Кушнір з Вашингтону. АДУК має тепер 7 Відділів і твориться нові, але без-наново на масовість; на Звернення АДУК до закордонних діячів культури в обороні переслідуваних в Україні відгукнулись чимало діячів, між ними Габріель Марсель, Г. Ясперс та ін.; заходами АДУК вийшла збірка поезій Вол. Гавриліка та під маркою АДУК вийшла збірка Н. Ріпецького; Відділи АДУК у Ню Йорку, Філядельфії, Дітройті, Ірвінгтоні-Пасейку, Монтреалі й ін. містах здійснили десятки літературних вечорів і зустрічей, образотворчих виставок, обговорень тощо; АДУК став членом КУК, УККА, СКВУ, беручи активну участь у працях тих організацій; як голова ГУ Асоціяції, д-р М. Кушнір опублікував кілька теоретичних праць, в тому „Підстави національної культури", „Велич мистецтва і відродження культури" та ін. Значним досягненням АДУК було налагодження випуску періодичного журналу, піврічника „Естафета", за редагуванням д-ра Б. Стебельського і з мовною редакцією ред. В. Давиденка. Д-р В. Стебельський звітував, як член Управи і редактор „Естафети", яка проникла також в Україну. Вся праця Управи і членства провадиться безкоштовно, однак бракує фондів.

(Закінчення на стор. 4-ій)

Перевидано „Шематизм" 1936 року — важливе джерело до історії української Лемківщини

Стемфорд. — Заходом і коштом Українського Музею і Бібліотеки у Стемфорді, Конн., опубліковано другим виданням передрукований офсетним способом „Шематизм греко - католицького духовенства Апостольської Адміністрації Лемківщини — 1936", що був виданий перевісно накладом згаданої Адміністрації Лемківщини у Львові 1936 року. У Шематизмі поданий перелік усіх парафій Лемківщини, із даними про дату збудування церкви в даній місцевості, про кількість вірних греко-католицького і римо - католицького церков, протестантів і жидів, про греко-кат. й лат. парохів, про місцеві школи й читальні „Просвіти" і ім. М. Качковського, про дім приходства й інші забудування та приходські посілості, про адміністративну приналежність даної місцевості й розташування судових, поштових урядів та залізничних станцій. Подано теж дані короткої історії про початок даного села чи міста і їх розвиток та тогочасний стан. Ілюстрований „Шематизм" фотографіями церков і приходств, більшість із яких вже тепер — після виселення лемків — не існують. Відкриває зміст цього унікального й важливого джерела до історії Лемківщини короткий огляд її історії і завершується це видання статистичною таблицею і реєстром осіб та місцевостей, як також списком літератури, використаної при складанні цього шематизму, що його упорядником й автором історичних довідок у ньому був відомий церковний і громадський діяч о. Степан Ядловський, совітник Апостольської Адміністрації Лемківщини та парох у Полянах Суровичних, Римашівського деканату. Видані цей лемківський 178 - сторінковий „Шематизм" з передмовою проф. Василя Лencика, директора Українського Музею і Бібліотеки в Стемфорді. Передруковано його офсетом із примірника, що зберігся в колекції відомого лемківського діяча Володимира Лісна у друкарні Ярослава Ліщинського в Скенектеді, Н. Й.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Робітники проти комунізму

8-го травня ц. р. на так званому Долішньому Мангеттені в Ню Йорку, що простягається від Сити Голлу в сторону моря й охоплює дільницю банків із оплюгавлюваним комуністичною пропагандою Волл-стрітом, відбувалася одна з численних противоєнних демонстрацій довговолосих юнаків. Несподівано збіглися з довкільних вулиць, де саме тепер виростають височенні хмаросяги майбутнього Світового Торговельного Центру, кількасот будівельних робітників і почали бити та розганяти демонстрантів. Організації „оборони громадянських прав" обурилися й обвинувачували поліцію за те, що вона ніби пасивно придивлялася діям робітників, а посадник Ню Йорку, Джан Ліндзі, який ніколи ще не затаврував будь-якої комуністичної чи муринської вуличної авантури, наказав перевести слідство — проти поліції. Через три дні після того 5.000 будівельних робітників демонстрували перед міською радою в Ню Йорку — проти посадника Ліндзі, прозиваючи його „червоним щуром" і т. п. епітетами та везучи труну з написом „Тут спочиває Ню Йорк, убитий комісаром Ліндзі". А 20 травня в Ню Йорку й у різних інших американських містах відбулися масові, зорганізовані робітничими організаціями, маніфестації під гаслами льояльности супроти Президента і його політики в В'єтнамі та Камбоджі.

23 травня президент Ніксон прийняв на спеціяльній авдієнції 23-ох робітничих лідерів, головно зі спілок вантажників та будівельників, дякував їм за моральну підтримку і провів з ними одногодинну нараду. Президент робітничої спілки нюйоркських будівельних робітників причепив Ніксонові на вилогу блюзи американський прапорець і вручив йому білий шолом, що його носять будівельники. Другий такий шолом із 4-ма зірками він залишив у Білому Домі, щоб переслали його головному командувачеві американських військ у В'єтнамі, генералові Крейтону Абрамсові. Та нарада у Білому Домі була неначеназверхнім показом повної гармонії, яка існує між теперішнім американським Урядом і зорганізованим американським робітництвом.

Антикомуністичний фронт американського робітництва — це одна з головних запорук тривкости демократичного устрою Америки і найбільш яскраве заперечення всіх небилиць, що їх ворожа пропаганда або нетямущі люди торочать про „революцію", перед якою ніби стоїть Америка. Лідерами американських робітничих спілок, які охоплюють круглo 17 мільйонів членів, є здебільша демократи, як ось і президент централі Американська Федерація Праці — Конгрес Індустріяльних Організацій, Джордж Міні. Але сам Міні і вся названа організація —строго антикомуністичні й льояльні супроти Ніксона та його політики. З кожного правила є вийнятки. Ось недавно Джекоб Потофскі, президент робітничої спілки одягового промислу, заявився проти збройної інтервенції ЗСА у Камбоджі. Але були вже численні прецеденти, коли у конґресових і президентських виборах робітники виявляли себе „правішими" й „консервативнішими", як поручали їм деякі їх провідники.

Антикомуністичні виступи американського робітництва є найболючішим поличником для комуністичної і поплентацької пропаганди. Робітничі спілки не охоплюють всього працюючого світу в ЗСА: в 1969 році було в ЗСА близько 80 мільйонів працюючих — поза екзекутивними штабами. І хто в Америці працює, той належить до більше чи менше заможної верстви. Американський робітник — найвище оплачуваний у світі і з найвищою життьовою стопою. Американський світ праці охоплює і робітників і працедавців, бо ці обидві категорії однаково зацікавлені у зрості продукції та в її збуті. Коли в Організації Об'єднаних Націй для справ виховання, науки й культури (ЮНЕСКО) большевики і їхні явні та потаємні спільники мають таку силу, що те ЮНЕСКО відзначало 100-річчя з дня народження „гуманіста" Леніна, то в Міжнародній Організації Праці (ІЛО) комуністичні впливи мінімальні, бо репрезентоване там американське робітництво вже давно розшифрувало невільницький стан совєтського робітництва.

Фермент, що його в американське суспільство вносять ліберальні інтелектуали й ліберальна преса, знаходить здорову противагу в поставі американського робітництва. Це — одно з найбільш позитивних явищ в Америці.

ЛІПШЕ ПІЗНО, ЯК НІКОЛИ...

Париж. — Справді важко зрозуміти, як сьогодні, після 50 років жахливої і наскрізь невдалої практики комунізму в СССР (та й в Китаї), після повстань у Мадярщині та Чехо - Словаччині, після того, коли всі одноголосно стверджують, що з усіх комуністичних країн лише в Юґославії, яка відірвалась від Москви, можна — сяк-так дихати, — є ще люди, які вірять у марксизм. Правда, та віра тепер захитується. Бодай у формі розколу між Москвою і Китаєм, у формі поділу молодих мілітантів на безліч підгруп —анархістів, троцькістів, маоїстів тощо, — що окрилюють компартії всіх країн вільного світу. Але все ж, наприклад, у Франції — бодай в інтелектуальних колах, переважають ліві, між молодшими навіть крайньо ліві, і ще ніхто з них не каже правди про СССР та комуністичну систему.

Цієї запізненої весни Франція переживає великий вилам із цього правила. На екранах кінотеатрів появився фільм Кости Гарваса — „Призналися" („Ль'Аве") з участю таких відомих і завзятих симпатиків комунізму, довголітніх поплентачів компартії, уславлених в СССР артистів як Ів Монтан і Сімон Сіньйоре. Першого тижня фільм оглянуло 80 тисяч глядачів, за місяць — півтора мільйона. Це майже абсолютний рекорд для цієї країни.

Фільм накручений за повістю Артура Лондона, що появилася майже два роки тому під тим же наголовком. Це — автобіографічна розповідь старого чеського комуніста, що пройшов школу в Москві, а в 1936 р. бився в рядах Міжнародної Бриґади в Еспанії. Перебуваючи у Франції, він визначився у резистансі і 1944 р. був вивезений до концтабору. Після війни повернувся до Праги і дійшов до становища віце - міністра закордонних справ: міністром був Клементіс. Належав до тих, що голосно засуджували Райка. Тепер, коли попав у групу Сланського, від нього вимагають „признатися до усього". І врешті він „признається" разом з Сланським та всіми іншими.

Фільм пластично представляє тортури, недоступність таємної поліції, тупість слідчих і їхній цинізм: вони виразно домагаються признатися в тому, чого хочуть „уповноважені з Москви". При цьому покликаються на добро партії, на інтерес комунізму. Дуже суґестивно представлена система процесу, обробка підсудних, щоб не забули вивчених зізнань, а коли один забуває, за нього говорить магнетофон...

Після всього того, що ми знаємо на цю тему, у фільмі нічого нового, але й — усе правдиве. Сенсаційність його лежить у тому, що це вперше у Франції і французький фільм говорить правду про показові процеси. Не забуваймо, що свого часу фільм про Гузенка був знятий з екранів у висліді демонстрацій і навіть процесу за... плаґіят музики.

П'єса в постанові Пітер Брука за повістю А. Кестлера „Зеро й безконечність" була знята в зв'язку з приїздом Хрущова. Але вона й так не мала успіху, бо була „надто важка" для публіки.

Чому ж такий успіх має фільм „Призналися", чому про нього говорять вся преса, радіо й телевізія? Чому на ньому стільки молоді, яку всі вважають лівою?

Тому, що цей фільм діє на уяву маси. Книжку читають інтеліґенти, які звикли читати поважні книжки, а таких небагато. Та й читати, сидячи в м'якому фотелі, в затишній хаті, про те, що в'язневі наказують ходити по камері, а коли дозволяють лягти, то будять за 10 хвилин — це одне. Бачити ж виснажене обличчя в'язня, що ходить по камері десяту ніч, чи бачити, як після триденного стояння в'язень падає і його обливають з коновки холодною водою — річ зовсім інша.

Читати, що дружина підсудного осуджує його — одне. Бачити, що вона його осуджує на підставі зізнань, видобутих тортурами — друге. А ще третє бачити, що одні їй тиснуть за це руку, а інші дивляться з докором, а то й погордою, бо знають, що не один признався до непоповнених злочинів.

Немало до успіху фільму причинилася добра гра Ів Монтана. Але чи не ще більше саме минуле Ів Монтана й С. Сіньоре. Адже вони їздили до Москви й Києва на виступи вже після того, як здушено повстання в Будапешті. За це їх бойкотували. Тепер вони признаються, що їздили — мовляв — тільки тому, що хотіли уникнути тиску, але вже тоді розчарувались в комунізмі, в який увірували з опозиції до фашизму в вигляді нацистської окупації. Тепер признаються, що саме в тій поїздці побачили, що дійсність не відповідала розповідям про СССР. Зокрема наголошують свої враження з України, хоч і не входять в деталі.

Нарешті проблема комунізму зачепила інтелектуальні кола і пішла в масу. Компартія цим дуже занепокоїлась, бо це вперше в низах починається дискусія: сталінізм і його методи — це випадок чи неминучий вплив системи? Багато-хто, на підставі довгого досвіду, яким уже всі розпоряджають, відповідає, що це — виплив природи комунізму.

У кінотеатрі, виповненому молоддю, замість свистів, чути вигуки обурення, коли кінчається галюцинуючими образками окупації Праги совєтськими танками. Ця частина проходить без звуку. Як німа відповідь Лондонові, що саме тоді повертається до Праги, щоб там опублікувати книжку й перестерегти проти „випадків", що компромітують комунізм, у який він вірить після всього, що з ним та іншими сталося.

У дійсності А. Лондон встиг опублікувати книжку за часів Дубчека, і вона розійшлася в тиражі 30 тисяч. Але фільмова редакція ще посилює загальну картину проблеми.

В українського глядача фільм викликає багато роздумів. Найперше постає питання: чому так пізно люди типу Ів Монтана прийшли до висновку, що треба сказати правду (це він і його дружина заявили в інтерв'ю)? Чому щойно після окупації Чехо - Словаччини накручено у Франції такий фільм, і він іде без демонстрацій, при колосальному зацікавленні? Чому аж чехи зрушили сумління світу?

Нам здається, що причин — багато. Перша з них — час. Ів Монтан каже, що він був прихильником комунізму тому, що дитинство провів у злиднях, батьки його справді бились за хліб. Мріючи про те, щоб усі мали хліб, можна було стати комуністом і навіть погодитись, що комунізм мусить здійснюватися терором. Тепер же, коли хліб є там, де нема комунізму, ситуація інша.

Чистки й терор в самому СССР виглядали неймовірно. Важко було повірити, що це — вислід системи, бо мало можна було бачити. Крім того — це були початки здійснювання революції, і всі їх порівнювали з терором Французької революції, а найголовніше — скидали на те, що „Росія має свої закони"... Будапешт і Праґа мали іншу вимову. Але й ці події мусіли кільчитися, поки дали плід у формі цього фільму. Немалу ролю грає й те, що ось тепер у Франції крайні ліві виконують атентати, голосно говорять про зруйнування наявної суспільно - політичної системи, про безоглядні методи терору. Тут терор уже наступає на нагнітки кожному і присипшує думання та висновки.

Постає ще одне питання: чи коли б, наприклад, П. Шелест прибув на Захід і написав повість, подібну до повісти А. Лондона, потрапили б ми її використати чи закинутись на нього? Мабуть, після І. Дзюби й В. Чорновола ми б таки подумали над цим. Бож і ми починаємо розуміти, що комунізм — справа другорядна. Першорядна — справа національна й загальнолюдська. Справа боротьби за свободу. Справа отих уповноважених з Москви, що домагаються признаватись, як домоглися чисток у Чехо-Словаччині, приїхавши танками.

Т. Дж.

В УКРАЇНІ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ КІЛЬКІСТЬ АВІЯЦІЙНИХ ЛІНІЙ

З весни цього року до давніших авіяційних ліній Києва долучено нові, а саме: Київ - Одеса - Керч, Київ - Донецьк, Тернопіль - Київ - Биково, Чернігів - Київ, Одеса - Симферопіль. Київська преса інформує, що за пляном з Київського аеропорту має бути відправлено до листопада 1970 р. один мільйон пасажирів, дотепер вже відправлено понад 250 тис. Збільшено кількість літаків на лінії Київ - Харків та Київ - Львів. Ці повітряні лінії обслуговують переважно літаки типу „Антей-24".

Назви вулиць і площ сучасного Львова

Подаємо назви головніших площ, проспектів і вулиць Львова під сучасною московською окупацією (відомості з 1970 року):

Площа Ринок, вулиці: Театральна, Валова, Руська, Вірменська, Галицька, Краківська, Радянська, Дарвіна, площа Галицька, площа Міцкевича, проспект 1-го травня, вул. Кривоноса, вул. Лисенка, проспект Леніна, вул. Чехова, вулиці Пекарська, Франка, Шевченка, Стефаника, проспект Шевченка, вулиці Коперника, Жовтнева, Чернишевського, 17-го вересня. Парк Франка, вулиці Міцкевича, Горького, Чапаєва, Площа 700-річчя Львова, вулиці: 700-річчя Львова, Х м е л ьницького, Замкова, Опришківська, Старознесенська, Заньковецької, Некрасова, Лісна, Ніжинська, Мучна, Леніна, кладовище Личаківське, вулиці Мечнікова, Дніпровська, Зелена, Маяковського, Інститутська, К о ц юбинського, Щербакова, Драгоманова, Парк Хмельницького, вул. Стрийська, Парк Стрийський, вулиці: Гвардейська, Дзержинського, Суворова, Серова, Левицького, Карпінського, Київська, Щорса, Городецька, Ярослава Мудрого, Кузнєцова, Варшавська, Парк 700-річчя Львова, вул. Попова, Парк Леніна, вул. Пасічна, вул Погулянка, Парк Погулянка, вулиці; Зелена, Південна, Тернопільська, Панаса Мирного, Боєнка, Пушкіна, Партизанська, Енгельса, Черняховського, Тургенєва, Федьковича, Духновича, Любинська, Окружна, Індустріяльна, Повітряна, Шпитальна, Ботвіна, Калініна.

Для туристів совєтські провідники показують головно: Літературний музей Івана Франка, Музей етнографії, Медичний інститут, Бібліотеку АН УССР, Політехнічний інститут, Театр опери і балету, Природознавчий музей, Музей українського мистецтва й обласну картинну галерію та будинок обласної ради „депутатів трудящих". Туристів везуть ще на „Горб слави" з пам'ятником совєтським солдатам і на могилу Кузнєцова, а потім показують та кі об'єкти: палац Корнякта, Успенську церкву, собор св. Юра — як музей, пам'ятник А. Міцкевичеві, костьол єзуїтів, пам'ятник Ленінові, Музей Леніна, Вірменську церкву, костьол домініканів, костьол кармелітів (лише зовнішні будови), Університет ім. І. Франка, Театр російської драми, вокзали, церкву св. Параскевії, Онуфріївську церкву та дерев'яну бойківську церкву — як пам'ятки архітектури.

В головній, центральній частині Львова, крім кількох давніх назв вулиць і площ, головніші мають такі назви: Жовтнева, Радянська, Горького, Чернишевського, Кірова, Маяковського, Чапаєва і Дарвіна.

К. П.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: д-р Михайло Данилюк

ВІРУС І САРКОМИ

Минулого місяця на з'їзді фахівців пістряка обговорювано знову питання пов'язання пістряка, а особливо одного з його видів — саркоми, із вірусом. Про це широко повідомляє газета „Медична Трибуна", звітуючи про останні відкриття Інституту Пістряка ЗСА.

Дослідник пістряка д-р Ф. Айлбер поінформував, що відкрито специфічні антигени - протитільця саркоми не лише при її виді кісткового пістряка, але тепер такі самі антигени знайдено майже при всіх видах саркоми. В той час досліди виказали, що у 92% пацієнтів із різними формами саркоми існують тотожні протитільця проти специфічних антигенів цієї пухлини. Такі самі протитільця знайдено у крові людей, які не мають саркоми, але відсоток їх дуже низький.

Здогад, що саркоми мають тісне пов'язання з вірусом, підкріплюється ще й такими дослідами, які виказали, що 79% членів родини людей хворих на саркому мають такі самі протитільця, як самі хворі. Це, на думку фахівців, може вказувати на наявність інфекційного віруса навіть в оточенні. Інші пацієнти, які також мають недугу ,але не виду саркоми, не мають у крові протитілець, тотожних з протитільцями хворих на саркому.

Дальші досліди базувались на тому, щоб розпізнати специфічного віруса, який мав би викликати саркому, і при цьому всякі види протитілець різнорідних вірусів порівнювали імунологічними методами з протитільцями саркоми. Одначе, це не дало ніяких результатів. Досліди в цій проблемі йдуть тепер по лінії шукання цілком ще невідомого медицині нового віруса, що мав би бути відповідальним за утворення саркоми.

Оскільки вірус такий малий мікроорганізм, якого неможливо побачити під мікроскопом, його часто знаходять і досліджують лише імунологічним методом, а це дуже складна та затяжна техніка. Навіть електронні мікроскопи, які спроможні фотографувати віруси, не можуть зробити цього на всіх видах вірусів Зрештою, саме фотографування віруса не дає повної відповіді щодо методів боротьби з ним. Тут також потрібні студії та досліди у високоспеціялізованих лябораторіях та лікарнях — центрах дослідів над пістряковою недугою.

Все ж, видається, фронт боротьби з пістряком, а в даному випадку із саркомою, щораз більше звужується до самого ядра цієї жахливої недуги, даючи надії, що вже недалекий час, коли причина злоякісних пухлин буде відкрита. У випадку сарком — це найбільш правдоподібно, вірус. Якщо ця теорія буде потверджена і біологічні властивості цього віруса будуть вивчені, то наступним кроком медицини треба сподіватись буде винахід вакцини проти саркоми та інших видів пістрякової недуги. Ентузіясти цієї ділянки сподіваються, що в недалекому майбутньому можна буде щепитися проти пістрякової недуги так, як це тепер робиться для захорони проти інших вірусових недуг — поліоміеліту, віспи, кору і т. д.

НАША ПОШТА

ВШ І. К., Чикаґо: Загрозу перенаселення світу ми не перебільшуємо, а базуємо на фактах. Недавно Бюро Статистики Населення подало такі числа: річний приріст людства становить приблизно 2%, а це вже в 1970-му році дасть „чистого прибутку" 72 мільйона нового населення. Число це побудоване на різниці 123.4 мільйона нових народжень на 50.8 мільйона очікуваних природних смертей.

Кожного тижня народжується приблизно 1.4 мільйона нових людей. Від липня 1965 року по липень 1970 року буде 343 мільйони додаткового населення. Якщо відсоток приросту буде таким самим, то населення світу в 1975 році матиме чотири мільярди людей, в 1986 р. — п'ять мільярдів, а в 1995 р. — шість мільярдів. Тож про те, хто їх буде годувати і якими харчами, треба буде думати не тоді, як харчів не вистачить, а вже тепер. Тому світ турбується цим питанням.

Відсоток приросту населення не однаковий по різних країнах. 2% — це пересічний приріст. У деяких країнах Південної Америки вагається він від 3.8 до 8.3%. Найвищий відсоток мають Африка та Південна Америка, а за ними йде Азія. У країнах з низьким розвитком цивілізації населення може подвоїтися протягом короткого часу, наприклад, в Африці протягом 27 років, у деяких країнах Південної Америки протягом 24 років, в країнах Азії — за 31 рік. Щоб подвоїлось населення ЗСА, треба 70 років, а Европи — 88 років. Найнижчий річний приріст населення мають Швеція, Східня Німеччина, Люксембург та Мадярщина. В Україні, коли б не вивозили її населення на „цілинні землі" до Середньої Азії та на сибірські новобудови, також приблизно за 70 років подвоїлось населення. „Традиція і переконування", як пишете, тут ні при чому. Робіть висновки з поданих чисел.

ВШ М. В., Толідо: Правильна назва Вашої недуги вуха — холестеатома. Це латинська назва, і вона тотожня в англійській термінології. Така недуга дуже поважна і може привести не тільки до різних гнійних ускладнень, але й до глухоти. Явище це також називають перлинним опухом, тобто пухлиноподібним наростом у середньому вусі, що є наслідком хронічного запалення з дефектом (перфораці-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Іван Бобанич

ЙОГАН НЕСТРОЙ

(1)

Йоган Нестрой (1801-1892), комедія якого „Гільтайська трійка" довгі роки не сходила зі сцени українських театрів у Галичині, був чех. Його дід Франтішек записаний у метрикальній книзі села Подуйнув ще як „Неструй"*). Син Франтішка Йоган, батько актора й автора комедій Йогана, скінчив студії у Відні і став адвокатом. Оженився з віденкою Маргаритою Константін і мав від неї восьмеро дітей (троє померли маленькими). Маргарита була доброю господинею, і перед смертю, в 1814 р., коли Йоганові було всього тринадцять років, у тестаменті кожній дитині записала по 2.000 гульденів. Проценти призначила чоловікові до повноліття дітей.

Прізвище „Неструй" на „Нестрой", правдоподібно, змінено, коли батько переїхав до Відня. Можливо, що хотів він приховати своє чеське походження, бо закінчення „струй" занадто зраджувало його н а ц і о нальність.

Австрійці недолюблювали „бемаків", і в австрійських коронних краях, а передусім у Відні, вважали їх за менше вартісних громадян. Чехи не могли добитися кращих становищ, працювали як льокаї в аристократичних австрійських домах, як дрібні ремісники, шевці та кравці. Як мандрівні музиканти появлялися вони час від часу у Галичині, де співали чеських пісень під звуки арфи. Згадує про тих музикантів наша п и с ь м е н н и ц я Уляна Кравченко у книжці „Хризантеми". На віденських сценах чехів немилосердно „натягали", беручи на сміх їх німецьку вимову, а чеська домашня служниця (кюхмадль-кюхенмедхен) або чеський кравчик — це були постійні фігури віденських комедій.

Амбітний студент прав не здобув би у Відні становища „к. к. Гоф- унд Геріхтсадвокэта", коли б не затаїв свого чеського походження. Його син, теж Йоган, автор комедій і актор, скоро затратив зв'язки з родинним домом і — як згадували тодішні театральні рецензенти — „був з о в с і м безпомічний, коли прийшлося йому в одній комедії сказати кілька чеських слів". Знову ж закінчення на „ой" доводило до такого дивогляду, що на основі прізвища „Нестрой" чимало людей брали його за француза і вимовляли це прізвище „Нестроа".

У 1862 році, коли він помер, віденська „Вальдгаймс Ілюстріpте Цайтунґ" вмістила була знімки з похорону, подавши при тому замітку, що прізвище покійного слід вимовляти не „Нестроа", а „Нестрой". Що Нестрой був чехом зрадило теж у році смерти його друге хресне ім'я „Непомук". Святий Непомук, мученик і патрон-хоронитель мостів, був одним із чеських національних святих. Статуя св. Непомука стоїть на празькому мості над рікою Велтавою і знімки її можна бачити у великих американських енциклопедіях.

По смерті дружини адвокат Йоган жив у крайній біді, фактично лише з допомоги свого сина — актора. Син заопікувався, також сестрою Франтішкою, і завдяки йому вона стала славною оперовою співачкою, виступаючи в театрах Відня, Будапешту та Львова.

В подружньому ж и т т і Франтішка була нещаслива. Вийшла вона за жида Ігнаца Гофмана, гохштаплера, що за фальшування банкнотів відсидів три роки у в'язниці. На розводовому процесі Гофман боронився тим, що „непоборне замилування Франтішки до музики, співу й театру привело його до нерозважних кроків, що маестрові, який вчив її співу, заплатив він 2,000 гульденів. Франтішка жалілася на брутальність Гофмана.

З вдячности для Нестроя при христинах своєї дочки Франтішка вибрала для неї ім'я „Іванна Непомуцена". В 40-их роках ця Нестроєва сестрінка виступала у Відні у славному „Театер ан дер Він" і інших театрах у ролі наївної дівчинки, в комедіях свого дядька. Вийшла заміж за багатія, емеритованого полковника, князя Бреценштайна-Реґеча.

Нестрой не скінчив університету з причини надто великого замилування до театру. Мав він гарний бас-баритон, грав на фортепіяні, а співу вчив його Мазетті. Оженився з адоптованою дочкою власника домашнього театру Цветлінґера Вільгельміною фон Неспешні, незаконною дитиною графа Зічі фон Вашоняке.

Австрійські магнати, як і українські поміщики в Україні за часів Шевченка, мали свої власні аматорські театри, в яких виступали славні актори. Власне в такому театрі Цветлінґера познайомився Нестрой із Вільгеміною. Одначе, Нестрой сказав, що ожениться з Вільгельміною лише тоді, коли його заанґажують до „Гофтеатру". Ужив він ще й іншої спроби, щоб стати оперовим співаком: відвідав капельмайстра та композитора Вайґля і відспівав йому кілька арій. Голос його сподобався Вайґлеві, і Нестроя прийняли на пробу в трьох партіях. Перший рік платня була шістсот, другий тисяча гульденів. В операх „Фіделіо" й „Отелло" співав він свої ролі по-італійськи.

У 1824 році Нестрой був заанґажований до німецького театру в Амстердамі (Голляндія) з платнею 1.600 гульденів. Завдяки Нестроєві театр мав такі успіхи, що дирекція підвищила йому платню до 2.500 гульденів.

Амстердамські жиди, коли їм не подобався якийсь актор, зчиняли такі бучі, що раз-у-раз приходилося спускати завісу, а то й переривати виставу. Особливу бучу зчинили вони, коли дирекція звільнила актора Міллера, жида, а його ролю віддала акторові Арсієрові. Іноді доходило до таких завзятих бійок на виставах, що оркестра й акторки рятувалися втечею. Поліція викидала оплачених „свистунів", але це малощо помагало. В опері Россіні „Сорока злодійка" виступала Ван Прат, жидівка. Одного разу її так висвистали, що бідолашну співачку схопили конвульсії. Театр/поліція замкнула на вісім днів. Але по вісьмох днях бешкети повторилися. Тоді поліція зовсім замкнула театр. За ввесь той час у цьому голляндському театрі Нестрой виступив 188 разів.

Після Амстердаму заанґажував Нестроя театр у Брні, з платнею 2.800 ґульденів на рік. В Ш і л л е ровій драмі „Вільгельм Тель" у ролі Гесслера виїхав він на сцену на коні.

Після вистави драми-казки „Чортівський млин" покликали Нестроя на поліцію. Списування протоколу тривало цілий день. Причина: Під час згаданої вистави Нестрой почув, що публіка перешіптується. Це так його поденервувало, що до кінця вистави грав він свою ролю дуже недбало. За „зневагу публіки" поліція замкнула Нестроя в поліційному арешті. На театральну пробу його випустили, а після проби знову замкнули. На виставу випустили, а о 9-ій годині ранку замкнули, і сидів він до 4-ої по полудні. Директор поліції доволі часто саджав Нестроя до арешту за „ворожу супроти поліції поведінку та за імпровізації на сцені". „Шпіцлі" під час вистав мали багато роботи. Та Нестрой не давав себе застрашити, заявляючи, що й далі буде імпровізувати. Тоді поліція скасувала його контракт, і він мусів залишити місто.

---

* Слово „нестрой" або „неструй" походить від дієслова „строїті" — зодягатися; „нестрой" — „не зодягайся", у заперечливому наказовому значенні.

Пам'яті Головного Командира УПА в Йонкерсі

„Небагато прикладів знає всесвітня історія, що їх можна б прирівняти до того збройного подвигу, що його досягнула Україна під проводом генерала Романа Шухевича-Чупринки у незвичайно складних і важких політично-мілітарних умовах 40-х років" — говорив на святі в честь поляглого Головного Командира УПА, влаштованого українською громадою в Йонкерсі генерал-полковник Павло Шандрук. У своїй блискучій аналізі цього найновішого періоду української історії ген. П. Шандрук накреслив сильветку Романа Шухевича-Чупринки як людини, як вояка і полководця і як політичного провідника.

Доповідь ген. Павла Шандрука на тлі добре заплянованої, підготованої та переведеної мистецької програми, була гідним вшануванням великої української людини нашої доби, героя, який на вівтарі батьківщини зложив усе своє життя.

Святкова академія пам'яті ген. Романа Шухевича-Чупринки відбулася в Йонкерсі 24 травня заходами громадського комітету, який очолював кол. старшина УПА, Лев Футала. В мистецькій частині програми були точки у виконанні хору Осередку СУМА з Ню Йорку „Жайворонки" під дириґентурою Романа Степаняка, сольоспівів пані Зиновії Лавришко-Бундзяк та збірна рецитація у виконанні старшого юнацтва йонкерського Осередку СУМА (Оля Шкафаровська, Христя Шашкевич, Оксана Кіцюк, Ірина Микитин, Роман Зварич, Мирослав Футала та Олесь Кудрик) під мистецьким керівництвом пані Олени Футали.

Р. Н.

Палата схвалила малою більшістю фонди на швидкий пасажирський літак

Вашингтон. — Палата Репрезентантів більшістю 176-ох до 163-ох голосів схвалила 290 мільйонів долярів на це, щоб можна було продовжувати працю над конструкцією пасажирського літака, нятц такий гуркіт в леті,, кістю звука. Проти будови цього літака виступає поважна опозиція, яка твердить, що цей літак буде спричиняти такий шум в повітрі, що буде великою невигодою для довкілля. Будова цього літака буде коштувати Уряд 1.3 більйона. Коли б випродукували 300 таких літаків і їх продали, то Уряд дістав би назад ті фонди, що їх витратив на будову. При 500 проданих літаках вернулися б і ті фонди, які вклали на будову і приватні фірми. Уряд арґументує тим, що СССР і Франція та Англія вже випробовують подібні моделі швидкісних пасажирських літаків, і тому ЗСА не сміють зозлишатися позаду. Та противники цього літака вказують на невигоди, які спричинить цей літак, якого майже не можна буде використовувати. Противники сподіваються, що Сенат відкине урядовий проєкт про будову цього літака.

Діти в Щеціні в пошані до Шевченка

Це діти не в Україні, і не на еміґрації у вільному світі. Це українські діти в Польщі. Про них пише тижневик „Наше Слово" у Варшаві в статті п.з: „Щецінські діти — Шевченкові" таке:

„15 березня в клюбі УСКТ у Щеціні відбувся урочистий концерт наймолодших, присвячений пам'яті Тараса Шевченка. Організаторами концерту були ті батьки, що багато уваги і праці приділяють вихованню своїх дітей. Добру і дуже корисну ініціятиву в організуванні концерту вніс лікар Іван Душкевич та інженер Михайло Козак. Вони і їх дружини вклали багато праці у підготовку своїх дітей до концерту.

В концерті взяли участь діти дошкільного віку, тобто від 4-х до 7-и років, та дві дівчинки по 11 років. Всіх дітей артистів-аматорів, що виступали на концерті, було восьмеро. Варто їх при нагоді згадати і побажати найкращих успіхів в художній самодіяльності: Орися Козак, Христя Душкевич, Йоася Заброварна, Ярко Козак, Павло Шевчук, Анна Шевчук, Ярко Душкевич і Юлія Саноцька.

Хто був на цьому концерті і захоплювався сміливими виступами дітей-аматорів, без сумніву повірить, що ці діти займуть колись наші місця і будуть найкращими активістами УСКТ.

Програма концерту складалася з двох частин: святкової і загальної. Окремі номери програми були підібрані на дитячі можливості, крім виступу Орисі Козак, яка розповіла про життя Великого Кобзаря, чим викликала велике здивування серед слухачів.

Слід підкреслити, що обидві частини програми були насичені віршами, піснями, музикою і танцями. Навіть ролю конферансьє виконували самостійно діти: Христя Душкевич і Орися Козак.

Вже на початку концерту присутні були здивовані сміливою і відважною поведінкою дітей-аматорів. Виступала Христя Душкевич і чистою українською мовою заповіла: „Розпочинаємо малий концерт, присвячений пам'яті Тараса Шевченка — всіх присутніх просимо встати і заспівати з нами (тобто з дітьми) „Заповіт".

Після „Заповіту" Христя Душкевич заповіла, що Орися Козак прочитає життєпис Тараса Шевченка. Слухачі були здивовані мовою Орисі, яка ще не вміє читати, а так голосно і гарно розказала про життя Тараса Шевченка, дивлячись в розкритий зшиток з різними малюнками. Орисі шість з половиною років. Орися під час виступу не тільки не помилилась і не заїкнулась, але й змінювала барву свого голосу у відповідних місцях доповіді. Цією доповіддю присутні були захоплені, бо до цього часу не було випадку, щоб дитина в дошкільному віці могла виголосити життєпис Тараса Шевченка при допомозі рисунків, тобто напам'ять.

Підготовити дитину до поважної промови і виступу — це не проста справа. В даному випадку батьки присвятили не один і не два дні, щоб навчити дитину напам'ять, при допомозі малюнків, життєпис Тараса Шевченка".

Так, є десь українці поза Україною, які, виросли самі на чужині, в якій опинились ще дітьми, самі ставши свідомими українцями і своїх дітей на таких виховують, не дивлячись на всі труднощі такої роботи.

А у нас на еміґрації як багато батьків, патріотів ще з краю, які бояться „перемучувати" своїх потіх такою справою, як українське національне виховання і рідна мова.

А інших патріотизму то вчили б.

абв.

В АРГЕНТИНІ ВИЙШОВ ПІДРУЧНИК РЕЛІГІЇ

Буенос Айрес. — З рамени Екзархальної Катехитичної Комісії вийшов українською мовою новий підручник релігії для початкових кляс народних українських католицьких шкіл в Арґентині, під назвою „Історія Спасіння". В підручнику є 20 лекцій, із цитатами з Св. Письма, текст подано короткими й доступними для дітей реченнями. У кінці кожної лекції є відповідні запитання та малюнки по темі. Один примірник коштує 100 арґ. пезів.

У Байоні відзначили 20-ліття прибуття нової еміґрації

Бенкетом і забавою з танцями відзначили українці Байону, Н. Дж., 20-ліття прибуття з Европи політичної еміґрації та заснування 16-го Відділу ООЧСУ. У президії (сидять зліва): голова Відділу СУА п-і Н. Гісь, п-і М. Солонинка, секретарка В. СУА п-і Я. Сіра, о. В. Терещук — парох укр. католицької церкви, о. Є. Новицький — парох укр. православної церкви, пані А. Романчук, Г. Ситник і Т. Волошин. Стоять зліва: п. М. Гісь — голова церковного комітету укр. кат. церкви, п. М. Сірий — голова церемонійного комітету і місцевого Відділу ООЧСУ, п. М. Солонинка — містовий таксатор і голова Надзірної Ради Укр. Нар Дому в Байоні, п. З. Сірий — керівник церемонійної програми місцевої Спілки Укр. Молоді, п. В. Вітонів — голова Укр. Нар. Дому, п-і М. Вітонів, п. М. Романчук — секретар церемонійного комітету, п. М. Волошин — фінансовий секретар Укр. Нар. Дому і секретар 281-го Відділу УНСоюзу.

Україна відчуває дедалі, то більшу нестачу води

Київ. — „Загальний обсяг прісної води, що поповнює ріки нашої плянети, становить близько 36 тисяч кубометрів, та лише 12 відсотків її припадає на долю СССР", сказано в статті „Скарби у краплині води", в газеті „Молодь України" з 22 травня. На запитання в науковця акад. С. Перехресного про становище з прісною, питтєвою водою в Україні, відповідь була, що на Україну в самому СССР припадає прісної води дуже мало: „На душу населення тут припадає води в 10 разів менше, ніж у середньому по Совєтському Союзу". Академік сказав, що „нам слід берегти воду, розглядаючи її нарівні з лісами та родючими ґрунтами, як найцінніше національне багатство". У зв'язку із зростаючим запотребуванням на воду, особливо для промисловости, в Україні вже через кілька років „середня і нижня течії багатьох річок взагалі будуть позбавлені доплиbу свіжої води". Виявляється, що так зв. штучні моря — посилено випаровують, втрачають воду. Зростаюче мілководдя в Дніпрі та у всіх інших річках в Україні сприяє розвитку синьозелених водорослів, які по своєму затруюють воду, зменшують її питтєву якість. Академік С. Перехресний виступає проти висушування болотистих місцевостей в Україні, чим господарники намагаються доточити до орних піль ще більше ґрунтів і так збільшувати урожай. Він сказав, що „болото це природна акумулююча губка, а заболочені землі — своєрідні випаровувачі-постачальники атмосфери водою. Осушування слід проводити тільки з науковим обґрунтуванням", попередив цей учений вишукувачів нових ділянок орної землі, так званих „резервів". Науковець назвав 12 річок в Україні, які „надмірно забруднюються промисловими відходами", і тому в них гине риба, а самі річки міліють та пересихають, і так зменшуються й без того малі резерви питтєвої води в Україні.

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редагує: Д-р Михайло Данилюк

(Закінчення зі стор. 2-ої)

сю) барабанної перетинки.

Фахівці недуг вуха твердять, що в більшості випадків цей процес приводить до глухоти, і єдиним заходом, щоб його вилікувати, є операція, що й радить Вам, як пишете, Ваш лікар. Діягноза холестеатоми — річ надто поважна, щоб її фахівець недуг вуха „видумував". Ми б радили Вам рятувати слух, поки ще можна. Українець, фахівець тих недуг, з яким Ви „могли б розговоритись", нам не відомий, але, може, Вам могли б такого порадити в Українському Лікарському Т-ві. Зрештою, якщо зволікатимете довший час, то й з українцем „не розговоритесь", бо оглухнете.

Концерт Марії Цісик

9-го травня ц.р. в залі Українського Інституту Америки заходами Літературно-Мистецького Клюбу відбувся концерт Марії Цісик, який змушує нас висловити кілька думок захоплення і признання для молодої піяністки.

Програмою концерту був перекрій музичної літератури від поліфонічного барокко до політонального модернізму. М. Цісик вийшла зі школи Романа Савицького, закінчила Джуліярд і є тепер професором музики на університеті в Бінгемтоні. Технічна сторінка її гри є знаменита, самозрозуміла — і не про те ми хочемо писати. Але для нас багато важливішим є її духовий світ і те, наскільки вона нам зуміла його передати. Свій ідеалістичний світогляд піяністка нам експресіоністично „накидає". Вона справді живе музикою, якою говорить до нас щиро, безпосередньо, тепло, із довір'ям.

М. Цісик на тому концерті перенесла нас в свій шляхетний і поетичний світ музики, в якому мала нам так багато сказати.

Вітаємо Марію Цісик з її мистецькими досягненнями!

Дарія Гординська-Каранович

ЧИСЛО НЕЩАСЛИВИХ ВИПАДКІВ на шляхах цієї країни в першій чверті ц. р. збільшилося на 13.5 відсотка в порівнянні з минулим роком і становило 2.6 мільйона, як про це повідомляє Забезпеченевий Інформаційний Інститут. Число смертельних випадків в першій чверті зменшилося на 1 відсоток від січня до березня ц. р., але число поранених збільшилося на 5 відсотків. Економічні втрати внаслідок нещасливих випадків обраховують на 3,501,811,000.

Відбувся з'їзд дружини СУМ „Сибірські Вовки"

Чикаго. — У 20-ту річницю героїчної смерти Головного Командира і організатора УПА та Провідника ОУН на Рідних Землях ген.-хор. Тараса Чупринки-Шухевича, у Чикаґо відбувся перший з'їзд новоствореної міжосередкової дружини суспільників Спілки Української Молоді Америки, під назвою „Сибірські Вовки". Цю назву прийняла міжосередкова сумівська дружина, створена минулого року, на честь ген.-хор. Т. Чупринки-Шухевича, який мав псевдонім „Сибірський Вовк"; своїм Патроном молоді сумівці-студенти обрали Юрка Шухевича, який довгі роки був ув'язнений за українську справу. Керувала працею з'їзду президія у складі: О. Черень — голова, Л. Керечинський — писар. З'їзд відкрив командант цієї дружини суспільників мґр. Мирон Куляс, за назвами дружини — титулований Великим Вовком. Крім привітів, звіту Управи, уділення їй абсолюторії та плянуванням майбутньої праці, відбувся вибір нової Управи, яку очолив мґр. М. Куляс. Опісля відбулася церемонія прийняття „вовченят", семи нових членів дружини „Сибірських Вовків" із різних стейтів. Однією з прикмет членства сумівських „Сибірських Вовків" є та, що між ними панує українська мова. У політичному аспекті ця молодь стоїть на базі боротьби за незалежність і державність України та поборюванні Москви й комунізму всіми доступними способами. У резолюціях, між ін., заклинається провадити антиленінські демонстрації у вільному світі і маніфестувати для вшанування пам'яті ген.-хор. УПА Т. Чупринки-Шухевича, спільно з представниками інших народів, під гаслом вояків УПА та праці АБН „Свобода народам і людині".

Н.Н.

У Монтреалі з 300 українських учнів чотири записались на виклади української мови

Монтреаль. — Від довшого часу представники різних організацій добивались у дирекції середньої школи, гай скул, на Розмавнт, щоб Шкільна Рада погодилась завести виклади української мови та літератури, як це є в степових провінціях Канади вже від довшого часу. У Розмавнт гай скул навчається від 250 до 300 українських дітей. Врешті дирекція і Шкільна Рада погодились на цю пропозицію, поставивши як передумову, що на такі виклади з української мови й літератури запишеться щонайменше 20 дітей. Міністерство Освіти провінційного уряду Квебеку затвердило цей плян, і не було вже ніяких перешкод до здійснення виховання українських дітей в дусі їх рідної мови й культури, в державній канадійській школі у Монтреалі. Але тижневик „Українські Вісті" з Вінніпеґу, з 22 квітня ц. р., приніс вістку під наголовком „Українська мова не буде в гай скул", в якій сказано: „Можна було сподіватися, що коли в тій школі на 1 300 студентів є 200-300 українців, то проблеми не буде. Тепер закінчилась реєстрація студентів на наступний рік і виходить, що вписалося на курси української мови і літератури чотири студенти". Вістка закінчується словами: „Шкода і сором, та вина таки самих українців, а не „воріженьків".

У ЛЯНДСГУТІ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ТАРАСА ЧУПРИНКИ

Ляндсгут, Німеччина. — Українці цього міста вшанували пам'ять ген.-хор. Тараса Чупринки-Шухевича в 20-ліття його смерти Богослуженнями в обох українських церквах і Панахидами. По полудні відбулися сходини, на яких виголосив доповідь Василь Матвіїшин з Інґольштадту. Після доповіді присутні, між якими були громадяни і з сусідніх міст, заслухали концерт повстанських пісень з грамофонного запису. Свято закінчилось відспіванням українського національного гимну.

ДИТЯЧА ОПЕРА „СЕРЦЕ ОКСАНИ" У 100-ЛІТТЯ МАНІТОБИ

Вінніпеґ. — В час відзначування 100-ліття створення канадійської провінції Манітоба, де живуть маси українців, дня 7-го червня буде виставлена в модерній залі Сентеніял Гол нова українська опера для дітей і молоді авторки лібретта й музики п-ні С. Туркевич - Мартинець, силами Українського Дитячого Театру. УДТеатр працює вже кілька років під мистецьким керівництвом п-і І. Туркевич - Мартинець, хореографа п-ні Д. Нижанківської - Снігурович і управою п-ні Н. Леонтович-Башук. УДТеатр двічі з великим успіхом ставив оперу „Серце Оксани" також у Торонті. Крім „Серця Оксани", яка йтиме увечорі, того ж дня по полудні УДТеатр у Вінніпезі покаже дітям безкоштовну виставку — дитячу оперку Миколи Лисенка „Коза дереза".

ЗЕМЛЯКИ ВСТАНОВИЛИ ПАМ'ЯТНИК М. РИЛЬСЬКОМУ

У рідному селі поета і мовознавця Максима Рильського Романівці, Житомирської області, земляки встановили меморіяльний бюст-пам'ятник М. Рильському, а в малому будиночку, де він жив, працюючи вчителем, коштом селян-колгоспників відкрили пам'яткову кімнату-музей М. Рильського. На прохання учнів, його ж ім'ям названо місцеву школу-десятирічку. Відкриття пам'ятника відбулося з нагоди 75-ліття з дня народження Максима Рильського.

ЧАСТИНА КАВКАЗЬКОГО ХРЕБТА ПІДІЙМАЄТЬСЯ ВГОРУ

Частина Кавказького хребта поступово, але невпинно підіймається вище й вище, коли порівнювати його з близькими степовими районами на півночі, а також із Прикаспійською долиною на північному сході, аж до Кубані. „Правда" з 22-го травня інформувала, що 14 травня в районі совєтського Даґестану був землетрус, який викликав людські жертви та дуже великі знищення. Легкі стрясення землі не вгасли ще й до нині. Сказано, що землетрус стався внаслідок глибоких розривів у земній корі. Приблизно в тому ж районі був великий землетрус у 1830 р., коли на Волзі потріскалась крига. Після великих землетрусів в Югославії і Туреччині — це нове стихійне лихо. Московська „Правда" стверджує, що немає можливости науково передбачити нещастя. З пояснень акад. Саваренського виходить, що Кавказькі гори підіймаються, отже в земній корі відбуваються якісь великі зміни, і більших чи менших землетрусів можна сподіватися і надалі.

АРХИМАНДРИТ МАРКО — О. ІВАН ГУНДЯК ВИСВЯЧЕНИЙ В САН ЄПИСКОПА УПЦ В ЗСА

(Закінчення зі стор 1-ої)

та Володимир Сохан — заступник гол. предсідника УН-Союзу. На бенкет наспіли телеграми із привітами від президента Ричарда Ніксона, губернатора стейту Ню Джерзі Вілляма Кегіла, сенатора Кліффорда Кейса, президента УККА проф. Лева Добрянського та від Владик УПЦеркви: Єпископа Іова з Південної Америки, Архиєпископа Доната з Австралії, Єпископа Ореста з Европи та від цілого ряду установ, організацій і поодиноких осіб.

Від духовенства УПЦ промовляли теж вкінці бенкету декани: о. протопресвітер Артем Селепина, о. мітрат Степан Біляк, о. мітрат Андрій Бек і о. Теодор Форостій. Опісля о. протоєрей Петро Мелех, представив всіх почесних гостей за президіяльним столом і на залі, а зокрема численно заступлене духовенство УПЦ, та попросив до слова голову церковної ради парафії св. Димитрія Івана Леського, який, як голова бенкетового комітету, склав подяку всім членам комітету за співпрацю у влаштуванні цієї вдалої імпрези. Представники місцевих парафіяльних організацій склали новому Владиці разом із побажаннями пожертви від своїх організацій. Перед кінцевою молитвою, що її провів Архиєпископ Мстислав, промовив до учасників бенкету нововисвячений Владика Марко. Він подякував організаторам бенкету та всім його учасникам і закінчив свої визнання любови до Церкви та українського народу цитатою поезії покійного Василя Симоненка п. н. „Україні": „Я з твоїм ім'ям вмираю і в Твоєму імені живу!"

ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ З'ЇЗД АДУК...

(Закінчення зі стор 1-ої)

дів для ще ширшої праці в ділянці збереження й поглиблення української національно-християнської культури на широкій національній базі. В дискусії над звітами брали участь пп.: В. Ласовський, І. Галій, В. Гайдарівський, д-р Н. Процик, Ф. Мелешко, І. Дурбак, Ю. Тис-Крохмалюк, інж. Леоніда Вертипорох, д-р О. Соколишин, д-р С. Галамай, Мирослава Ласовська, М. Черешньовський та ін. Після схвалення абсолюторії уступаючій Управі та обіду, яким почастувала делеґатів госп. референтура ОЖ ОЧСУ, були заслухані й обговорені дві доповіді: д-ра Стебельського „Світоглядовий клімат еміґрації і обставини її культурної праці" та д-ра М. Кушніра „Перспективи і завдання нашої культурної праці". Потім відбулись вибори нової Головної Управи АДУК: головою обрано д-ра Б. Стебельського, члени: містоголова проф. С. Вожаківський, секретар Алла Коссовська, ред. В. Давиденко — референт інформації, Ю. Тис-Крохмалюк, М. Черешньовський, Є. Курило, І. Ковалів, Я. Тарнавський, Міра Гармаш, Вол. Гаврилюк; Контрольну Комісію, яка виконує також обов'язки Товариського Суду, очолив д-р М. Кушнір, члени — п-і інж. Леоніда Вертипорох, д-р Вол. Стойко, д-р Вол. Савчак і О. Павлів. Під оплески зібраних обрано проф. д-ра Євгена Вертипороха — Президента Головної Ради НТШ, почесним членом АДУК. Делеґати і гості привітали проф. д-ра Є. Вертипороха з його 70-літтям та відомого письменника-романіста Фотія М. Мелешка з 80-літтям, відспіванням „Многая літа" й побажанням здоров'я та подякою за попередню велику працю в ділянці української науки і культури.

Після короткої перерви відбувся літературний вечір поетки Міри Гармаш. Доповідь про її творчість виголосила мґр. Ірина Пеленська. Міра Гармаш прочитала декілька поезій, в тому й коротку поему „Моє місто". Слухачі нагородили її оплесками також за короткі епіграми-сатири, які авторка читала в супроводі показу кольорових прозірок, роботи її мужа, мистця Романа Василишина. В дальшому тягу праці з'їзду внесено різні пропозиції для покращання праці АДУК, були заслухані й схвалені резолюції і тексти звернень З'їзду до українського суспільства і до чужоземних діячів культури. Присутні привітали п. М. Прокопова — автора книжки правди про відвідини совєтської України, та п. А. Ореста — українського робітника, який прозрів, побачивши під час відвідин України після майже 40-річної еміґрації, колоніяльний стан Батьківщини; п. А. Орест, пенсіонер, передав свою пожертву на працю Асоціяції. Перший день З'їзду закінчився словом новообраного голови Гол. Управи д-ра Б. Стебельського та відспіванням „Не пора". Другого дня, після Богослужень, відбулись наради членів новообраної Гол. Управи АДУК.

Збережім і опублікуймо спадщину наших діячів літератури, мистецтва і суспільної думки

(До 90-річчя з дня народження Вол. Винниченка збільшуймо фонд упорядкування і видання його літературної спадщини)

28 липня 1970 року минає 90 років з дня народження видатного українського письменника і суспільного діяча Володимира Винниченка.

На заклик Комісії УВАН для вивчення і публікації літературної спадщини В. Винниченка за перші три місяці цього ювілейного 1970 року, знову відгукнулося багато свідомих українських патріотів і суспільних організацій. У опопередніх звітах за минулий рік ми подавали багато імен жертводавців із Канади, що надсилали свої пожертви безпосередньо до нас. Цей наш звіт розпочинаємо великим списком канадійських жертводавців, що внесли свої пожертви через Вінніпеський збірковий комітет, на чолі якого стоять: Т. Кобзей, С. Мокрій, М. Гнатів і Гр. Кукса. З пожертвами на цю важливу наукову справу прийшли такі жертводавці:

Степан Мокрій — 300 дол., Т-во Читальня „Просвіта" у Вінніпезі — 200 дол., Асекураційне Т-во Взаємна поміч" (зокрема на видання повісті „На той бік" і драми „Між двох сил") — 200 дол.; по 100 дол. — УНО (Ст. Боніфас, Манітоба), С. Порайко (Едмонтон). По 50 дол. — Кредит-спілка Північ Вінніпеґ, інж. О. Будзяк, Д. Герман (підп. л. ч. 260) — 32 дол. По 25 дол. — М. Гнатів, М. Деделюк, проф. М. Боровський, проповідник І. Р. Ковалевич, Т. Кобзей, М. Воробець, Леонід Молодожанин, Г. і С. Мухин, Гр. Кукса, Юрій Стефаник (Едмонтон), Г. Слободяник, І. Кубрак. По 20 дол. — Христина Гнатів, С. Деделюк. Сужеро (Відділ Вінніпеґ) — 17 дол. В. Леськів — 15 дол. По 10 дол. — о. д-р В. Кушнір, І. Зельський, О. Хортів, мґр. О. Журавський, проф. Яр. Розумний, д-р В. Чубатий, В. Климків. По 5 дол. — С. Романяк, А. Креп'якевич, Р. Саведчук, мґр. М. Копинський, Р. Кайда, д-р Б. Мартинович, П. Горбатюк, О. Моргун, П. Костенко, Д. Яременко, інж. А. Качор, І. Онуфрійчук. По 3 дол. — Р. Сенчук, І. Андрес, П. Захарчук.

З неканадійців пожертвували: Микита Лозовий (підп. л. 318) — 345 дол., Юліян Костюк (Відень) — 100 дол. Марта Тарнавська — 50 дол. По 25 дол. — Григорій Китастий, Михайло Радолицький, д-р Д. Лепкий (раніше — 100 дол.), д-р Микола Менжига. По 20 дол. — Ірина Печно, Ольга Ласкевич. По 15 дол. — д-р Любов Марголіна, Марія Булавка, В. Несенюк (підп. л. 121), Карабінек Ріл. Естейт. По 10 дол. — А. Баранник, Іван Павленко, Оксана Колесниченко, Юрій Сложинський, К. Церкевич, Микола Ваць, Марк Менжига, Віктор Приходько, А. Турчин — 16 дол. По 5 дол. — О. Шевченко, Т. Прокопова, Єв. Овчарів, Л. Онишкевич — 3 дол. С. Бервицький — 2 дол.

Винниченківська Комісія УВАН висловлює щиру подяку всім жертводавцям, і сподівається, що в цей ювілейний рік нашого видатного прозаїка і драматурга наше свідоме громадянство прийде з новими і щедрими пожертвами у фонд видання його літературної спадщини.

Збірка пожертв і позичок у фонд Видання літературної спадщини В. Винниченка продовжується. Пожертви просимо й надалі посилати на адресу УВАН в Ню Йорку. Українська Вільна Академія Наук, як інкорпорована наукова організація, користується правом податкових пільг (Tax Exempt). Всі жертводавці мають право свої пожертви на УВАН відраховувати від податкових сум.

Чеки просимо виписувати на: The Ukrainian Academy (Fund Vynnychenka).

Посилати на адресу: The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S., Inc., 206 West 100th Street, New York, N.Y. 10025.

Винниченківська Комісія УВАН

КОНСЕРВАТИВНА ПАРТІЯ В БРИТАНІЇ ЗАПОВІЛА, що вестиме виборчу кампанію під гаслами „закон і порядок", обмеження чужинецької іміґрації, заборони диких страйків і збереження „приявности" Британії на водах Південної Азії.

ТАРЗАН, Ч. 6375. Тарзан дивиться в майбутність

Попіл до попелу, порох до пороху! Колись давно люди мусіли так відчувати, як я тепер відчуваю, — дивлючись, як горить Рим!

Це була оселя погана, медсестро Наомі! Ми палимо заражені доми дунів, щоб врятувати життя людей, а не щоб грабувати...

Коли б ми залишили тут заражену оселю, то інше незряче плем'я перенеслось би сюди, щоб заразитись і померти...,

Доктор Доміні і ти — мудрі і добрі мужчини! Я залишуся в Африці так довго, як довго ти схочеш!